

Komentář k výsledkům finančních kontrol a účinnosti vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy za rok 2003

1. Souhrnné zhodnocení výsledků finančních kontrol zajišťovaných orgánem veřejné správy v oblasti vlastního hospodaření včetně zhodnocení přiměřenosti a účinnosti vnitřního kontrolního systému zahrnuje
 - a. zhodnocení vnitřního kontrolního systému, jeho přiměřenosti a účinnosti pro zajištění hospodárného, efektivního a účelného výkonu veřejné správy,

V krajském úřadě Kraje Vysočina je odpovídající vnitřní kontrolní systém zaveden v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě. Proti výchozímu stavu, zjištěnému pilotním auditem v roce 2002 lze souhrnně konstatovat tyto závěry: působnost k výkonu řídicí kontroly je zakotvena v organizačním řádu i ve funkčních náplních, postupy řídicí kontroly jsou formalizovány ve vnitřních směrnících i ve vnitřních procesech; na úrovni středního managementu se pracuje s dílčími kritérii hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti, z úrovně vedení úřadu byla kritéria stanovena u některých významových položek, týkajících se výdajů kapitoly „krajský úřad“. Pro další významné výdaje z kapitol rozpočtu kraje jsou v určitých případech nastavena kritéria ve speciální legislativě, obecně však chybí centrální úprava této problematiky, což lze vyvozovat z rozsáhlých a dosud neukončených reformních procesů ve veřejné správě. Určité nedostatky byly identifikovány v práci s riziky – zejména na úrovni středního managementu. V některých případech nebyl k dispozici audit trail – dílčí problémy tedy byly s konkrétní realizací formálních schvalovacích a kontrolních postupů předběžné řídicí kontroly na pozici správce rozpočtu, i když na faktické úrovni tyto postupy fungují.

- b. výsledky řídicích kontrol podle § 26 a 27 zákona o finanční kontrole (příloha č. 2 k vyhlášce),

Předběžná řídicí kontrola je prováděna v procesu plánování a přípravy operací, určených k plnění stanovených úkolů kraje, majících za následek veřejné výdaje nebo jiná plnění vzniklá na základě závazku nebo nároku. Jejím předmětem je prověření, zda operace odpovídají stanoveným úkolům, jsou v souladu s právními předpisy a jsou kryty schváleným rozpočtem. V souladu se zákonem je řídicí kontrola v kompetenci pracovníků na pozicích příkazce operace, správce rozpočtu a hlavní účetní. Působnost k jejímu výkonu je určena jednak organizačním řádem, jednak funkčními náplněmi a dále osobním delegováním pravomocí a odpovědností včetně dispozic. Průběžnou a následnou řídicí kontrolu provádějí odpovědní pracovníci na příslušných pozicích, jako běžnou součást své řídicí práce. Předběžná řídicí kontrola byla zapracována do všech interních systémů úřadu, systémově, napříč všemi procesy celého krajského

úřadu. I nadále vedení úřadu hledá cesty k omezení byrokratizace těchto procesů a k omezení nárůstu administrativy.

- c. výsledky interního auditu podle § 28 až 31 zákona o finanční kontrole (příloha č. 3 k vyhlášce),

Útvar interního auditu byl obsazen až do listopadu 2003 jedním zaměstnancem, což výrazným způsobem ovlivnilo rozsah činnosti útvaru.

Útvar interního auditu vykonával svoji činnost v roce 2003 v souladu s ročním plánem auditů. Nejvýznamnějším úkolem bylo provedení auditu systému poskytování grantů (Fond Vysočiny), včetně prověření kontrolních mechanismů a provedení veřejnosprávní kontroly u vybraných příjemců grantů z prostředků Fondu Vysočiny. Předmětem auditu byla i srovnávací analýza kontrolních mechanismů a principů Fondu Vysočiny a systému poskytování finanční pomoci ze strukturálních fondů EU.

Dále útvar provedl následný audit systému přidělování mobilních telefonů na krajském úřadě. Tento audit konstatoval, že díky realizaci navrhovaných opatření úřad uspořil za rok 2004 proti původnímu systému přibližně 500 tis. Kč.

V roce 2003 byl zahájen také následný audit vnitřního kontrolního systému, který ověřoval naplnění doporučení z roku 2002 zároveň s aktuálním posouzením vnitřního kontrolního systému. Mimo plán, tedy „ad hoc“ byl zadán audit příjmů kraje z kapitoly všeobecná pokladní správa. Tyto poslední tři audity byly dokončeny až v prvním čtvrtletí roku 2004.

Činnost útvaru spočívala i v rozsáhlých neauditních činnostech, které mají podle našeho názoru také významnou přidanou hodnotu, byť není kvantifikovatelná:

- útvar interního auditu zabezpečil v roce 2003 zpracování zprávy o výsledcích finančních kontrol v modulu FKVS, včetně příslušné informační kampaně mezi příspěvkovými organizacemi a obcemi; v letošním roce poskytoval konzultace odboru kontroly, na který tato činnost přešla;
- přednášková a konzultační činnost: vedoucí útvaru interního auditu přednášela zákon o finanční kontrole a metodiku k zavedení vnitřního kontrolního systému ve všech příspěvkových organizacích, zřizovaných krajským úřadem, dále na dvou seminářích, určených pro úředníky pověřených obecních úřadů, byl realizován i přednáškový modul v souladu s usnesením vlády ČR č. 850, dále tři přednášky pro mikroregiony kraje Vysočina nebo svazky obcí a v neposlední řadě také seminář pro střední management na téma „řídící kontrola“; výsledkem přednášek a seminářů bylo velké množství dotazů, odpovědi na ně se staly součástí poskytovaných konzultací. Konzultace byly poskytovány pracovníkům úřadu i mimo úřad, zejména obcím a zřizovaným příspěvkovým organizacím;
- proškolení byli také pracovníci oddělení veřejnosprávní kontroly a pracovníci odborných útvarů, kteří vykonávají předběžnou a průběžnou veřejnosprávní kontrolu;
- vedoucí útvaru IA s významnou podporou vedení úřadu iniciovala založení pracovní skupiny pro interní audit měst kraje Vysočina. Součástí této činnosti byly organizační práce a aktivní účast v této pracovní skupině (pravidelné schůzky, metodické vedení, předávání zkušeností, posilování uvědomování a funkce interního auditu ve městech, přenášení výstupů z projektu Phare 2003 „Posílení vnitřních kontrolních mechanismů na regionální úrovni“)
- relevantní činností byly konzultace ke všem vnitřním směrnicím, v mnoha případech také k Výzvám grantového systému Fondu Vysočiny z pohledu přijatelnosti a nepřijatelnosti nákladů a nastavení specifických kritérií;

- vedoucí útvaru interního auditu se aktivně účastnila práce v projektovém týmu, který pracoval ke studii proveditelnosti datového skladu a vyměřovala si tak zkušenosti s odborem informatiky nejen z této oblasti, ale také z oblasti managementu příspěvkových organizací (včetně příspěvku na konferenci „Krajský rok informatiky“ na toto téma);
 - vedoucí útvaru publikovala v celostátních i krajských médiích, zejména krajském Zpravodaji;
 - všechna neauditní činnost směřovala k prosazování správného pochopení funkce interního auditu zejména mezi managementem na střední úrovni úřadu i v samosprávných orgánech, tj. že interní audit není sestavování seznamu chyb, ale provádění ujištění pro vedení.
- d. informace o finančních kontrolách vykonaných podle mezinárodních smluv ve smyslu § 24 zákona o finanční kontrole,

V rámci činnosti krajského úřadu nebyly v roce 2003 vykonány žádné finanční kontroly podle mezinárodních smluv.

- e. přehled zjištěných závažných nedostatků, které nepříznivě ovlivnily činnost orgánu veřejné správy a analýzu jejich hlavních příčin,
- f. přehled zjištění předaných k dalšímu řízení podle zvláštních právních předpisů,

Žádná závažná zjištění, ani zjištění předaná k dalšímu řízení, nebyla v roce 2003 kontrolními orgány nalezena.

- g. přehled a charakteristiku opatření přijatých vedoucím orgánu veřejné správy ke

- zkvalitnění řízení provozní a finanční činnosti,

Protože během loňského roku doznávaly důsledky II. etapy reformy veřejné správy, soustředilo se vedení úřadu na postupnou stabilizaci procesů a vyhodnocování předem nastavených a naplánovaných řídicích aktů. Teprve v roce 2004 bude tedy možné provést vyhodnocení všech důsledků a následně přijmout příslušná opatření. Přesto existovala i v roce 2003 snaha zefektivnit a zracionalizovat některé procesy na úřadě – týká se systému objednávání a zajišťování kancelářských potřeb, systému hromadného odesílání zásilek na obce, systému přidělování mobilních telefonů, elektronické evidence prvotních účetních dokladů, systému vzdělávání apod.

- zabezpečení účinnosti vnitřního kontrolního systému,

Trvalým úkolem v této oblasti je neustálé zvyšování povědomosti o významu řídicí kontroly i o nezbytnosti implementovat všechny principy systému FM/C, a to zejména na střední úrovni a zejména v oblasti manažerské odpovědnosti. Protože vzdělávací aktivity v této oblasti buď chybí nebo jsou nedostupné z finančních důvodů či jsou ne příliš kvalitní, slibuje si vedení úřadu určitou pomoc v této oblasti od svojí účasti v projektu Phare 2003 „Posílení vnitřních finančních kontrolních mechanismů“.

- průběžnému sledování řešených problémů a zvládnání důsledků negativních jevů.

Průběžné sledování řešených problémů včetně negativ je součástí operativního řízení na úrovni top managementu a středním stupni řízení. Jsou využívány tradiční nástroje (porady vedení, porady odborů, zadávání úkolů a jejich běžná

kontrola, zasedání rady kraje a zastupitelstva kraje a přenos usnesení do výkonných struktur, kontrola plnění usnesení, spolupráce s výbory zastupitelstva).

2. Zhodnocení podle bodu 1 předkládané správci rozpočtových kapitol, kraji a hlavním městem Prahou obsahuje dále stručné uvedení
 - a. výsledků předběžných a průběžných veřejnosprávních kontrol podle § 7 až 11 zákona o finanční kontrole ve smyslu § 11 a 22 vyhlášky (příloha č. 4 k vyhlášce),

Tato kontrola byla vykonávána všemi odpovědnými zaměstnanci u žadatelů a příjemců veřejné finanční podpory v rámci finančního řízení. Výsledky byly zjišťovány z účetnictví účetních jednotek v působnosti kraje, u všech příspěvkových organizací s výjimkou jedné při využití systému FKVS elektronicky. Ze zpráv o výsledcích finančních kontrol předložených organizacemi zřizovanými krajem bylo ověřeno, že se v loňském roce dále zvýšilo povědomí o finanční kontrole. K tomu přispělo i přijetí Pravidel kraje Vysočina k zavedení systému finanční kontroly, které k 1.7. 2003 sjednotilo vnitřní kontrolní systém v příspěvkových organizacích zřizovaných krajem. Celkem kraj evidoval 988 příjemců veřejné finanční podpory, objem poskytnuté podpory z rozpočtu kraje činil Kč 139 561 949,--.

- b. výsledků veřejnosprávních kontrol vykonávaných podle § 7 až 11 zákona o finanční kontrole ve smyslu § 12 a § 23 až 27 vyhlášky (příloha č. 5 k vyhlášce).

Celkem bylo provedeno 169 veřejnosprávních kontrol na místě, z toho 77 kontrol u příspěvkových organizací zřízených krajem (z toho 58 kontrol u organizací na úseku školství, mládeže a sportu, 10 kontrol u organizací v oblasti sociálních věcí a zdravotnictví, 5 kontrol v oblasti kultury a 4 kontroly v oblasti dopravy a silničního hospodářství). Kontroly byly zaměřeny na hospodaření s veřejnými prostředky poskytnutými z rozpočtu kraje nebo ze státního rozpočtu prostřednictvím kraje. Kontrolováno bylo dodržování ustanovení zákona o účetnictví, zákonů o rozpočtových pravidlech, vyhlášek o FKSP, vnitřních předpisů kraje k finančnímu hospodaření, zavedení vnitřního kontrolního systému, hospodaření s majetkem. Prověřovány byly účetní doklady z hlediska průkaznosti, postupy při tvorbě a čerpání prostředků z peněžních fondů, rovněž správa a inventarizace majetku, pohledávek a závazků. Zjištěny byly dílčí nedostatky různého charakteru, na základě kterých bylo přijato celkem 30 opatření k nápravě.

Porušení rozpočtové kázně podle zákona o rozpočtových pravidlech bylo zjištěno v jednom případě a bylo oznámeno místně příslušnému územnímu finančnímu orgánu.

Porušení rozpočtové kázně podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů bylo zjištěno ve čtyřech případech a bylo oznámeno ředitelce krajského úřadu k dalšímu postupu.

Z celkového počtu kontrol jich bylo 92 provedeno u příjemců veřejné finanční podpory. Z tohoto počtu bylo provedeno 86 kontrol použití veřejné finanční podpory poskytnuté z fondu kraje – z Fondu Vysočiny. Nedostatky nebyly zjištěny s výjimkou jednoho příjemce, kde nebylo dosud ukončeno řízení o odvolání.

Hospodaření s veřejnými prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu bylo v přenesené působnosti ověřeno u 3 příjemců – soukromých škol, kdy v jednom výše uvedeném případě byla splněna oznamovací povinnost vůči finančnímu úřadu.

U příjemců veřejné finanční podpory poskytnuté z rozpočtu kraje byly provedeny 3 kontroly bez zjištění nedostatků.

Komentář zpracovali:

Ing. Eva Janoušková
vedoucí útvaru IA

Ing. Michal Ňachaj
vedoucí odboru kontroly

Ing. Iva Ďásková
vedoucí oddělení veřejnosprávní kontroly
odboru kontroly

Schválila:

JUDr. Simeona Zikmundová
ředitelka krajského úřadu

V Jihlavě dne 5. 3. 2004